

оздоровительной работы в школе; овладение и наработка студентами методик коррекционно-оздоровительной работы средствами физического воспитания и стандартов речевого поведения, соответствующих педагогической ситуации; приобретение будущими учителями физической культуры опыта практической организации коррекционно-оздоровительной работы и умений критического оценивания ее результатов.

Ключевые слова: коррекционно-оздоровительная работа, будущий учитель, физическая культура, педагогические условия, начальная школа.

*Stanislava Tokarieva,
trainer-instructor, Complex Youth Sports School "Sudnoremontnik",
Illichivsk, Ukraine*

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF TRAINING FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR CORRECTIONAL AND HEALTH-IMPROVING WORK AT SCHOOL

It is emphasized that teachers and researchers point out at the necessity to provide correctional and health-improving services while educating children at school. Correctional and health-improving work is mostly needed for primary school pupils due to the fact that modern primary school pupils' health is getting worse and there is a great variety of individual characteristics of children's development. Most specialists consider that physical education is of great importance in implementation of health-saving education at comprehensive schools. Despite the need for organization of correctional and health-improving work with primary school pupils, the issues of training future physical education teachers for carrying out this work are still understudied. Training future physical education teachers for correctional and health-improving work depends on the set of the studied subjects: pedagogy, correctional pedagogy, psychology, sports-related subjects, physiology, etc. The effectiveness of future physical education teachers training depends on the time allowed for studying the above mentioned subjects as well as their graduality in the academic calendar. To provide effective training of future physical education teachers for correctional and health-improving work at school algorithmic presentation of the subjects is necessary, which is generally not typical for higher educational institutions practice. For this reason, the following pedagogical conditions for training future physical education teachers for correctional and health-improving work at primary school were offered: - forming future physical education teachers' awareness and motivation to correctional and health-improving work in physical education; - teaching information of the educational subjects should be structured and include information on correction and health-improvement, which allows to form comprehensive understanding of the significance of correctional and health-improving work at primary school: - students' mastering the methods of carrying correctional and health-improving work by means of physical education and verbal behavior standards corresponding to a certain pedagogical situation; - gaining experience by future physical education teachers in practical organization of correctional and health-improving work and abilities of its critical evaluation.

Keywords: correctional and health-improving work, future teacher, physical education, pedagogical conditions, primary school.

Подано до редакції 04.09.2015

УДК: 378.147+811.161.2

*Олександра Анатоліївна Федорова,
аспірант, Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника,
бул. Шевченка 57, м. Івано-Франківськ, Україна,*

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ СФОРМОВАНOSTI АУДИТИВНИХ УМІНЬ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто форми, види та методи перевірки рівня сформованості аудитивних умінь інокомунікантів у процесі вивчення української мови на підготовчому факультеті ВНЗ. Виокремлено мовленнєві та немовленнєві способи контролю рівня розуміння аудіотексту.

Ключові слова: аудитивні вміння, кінцеві цілі, вид контролю, тестування, іноземні слухачі підготовчого відділення.

Постановка проблеми. Процес формування аудитивних умінь у іноземних слухачів підготовчого відділення ВНЗ, тобто розуміння усного українського мовлення на слух, є неможливим без такого важливого та невід'ємного компонента навчального процесу

як контроль. Цілі контролю відрізняються своєю багатофункціональністю. Контроль у широкому значенні – це процес визначення рівня знань, умінь та навичок шляхом виконання усних чи письмових завдань, тестів [4, с. 134]. Систематичний контроль дає

можливість спостерігати за процесом засвоєння інокомунікантами навчального матеріалу та вносити необхідні корективи, підвищувати мотивацію до навчання, прогнозувати рівень готовності іноземців до навчання українською мовою на основних курсах ВНЗ за обраною спеціальністю. Складність навчання аудіювання українського мовлення як іноземного полягає у тому, щоб розвивати вміння переробки сприйнятого на слух мовлення у різних умовах спілкування, як у безпосередньому контакті зі співбесідником або лектором, так і у записі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку та контролю сформованості аудитивних умінь розглядаються у дослідженнях Л. І. Апатової, М. Л. Вайсбурд, М. Г. Гоцкіна, І. П. Гудзик, Н. В. Єлухіної, С. П. Злотницької, Н. Є. Жеренко, Г. В. Колосніциної, Л. Ю. Куліш, Т. О. Ладиженської, В. Ф. Сатінової та ін.

Психологічні та психолінгвістичні засади розвитку різних аспектів усного мовлення висвітлюються в працях В. О. Артемова, Б. В. Беляєва, Л. В. Бондарко, Л. С. Виготського, М. І. Жинкіна, П. І. Зінченка, І. О. Зимньої, Г. С. Костюка, З. А. Кочкіної, О. О. Леонтьєва, О. Р. Лурія та ін.

Мета статті. Вивчення теорії та практики навчання української мови як іноземної показало, що, ведучи мову про контроль сформованості аудитивних умінь, необхідно дати відповіді на три основних питання: для чого контролювати, що контролювати та як контролювати, тобто ми прагнемо визначити мету, зміст, методи та форми контролю цього складного мовленнєвого вміння.

Виклад основного матеріалу. Предмет і зміст контролю сформованості аудитивних умінь можуть бути оптимальним чином визначені тільки з урахуванням кінцевих цілей. Кінцевими цілями дисципліни «Українська мова як іноземна» на підготовчих відділеннях у вищих навчальних закладах слід уважати досягнення рівня В1 – І середнього рівня (порогового) практичного володіння українською мовою іноземними студентами, достатнього для здійснення пізнавальної діяльності в навчально-професійній та соціокультурній сферах, що реалізується за допомогою комплексного підходу до підготовки майбутніх спеціалістів, який об'єднує в собі взаємодію комунікативних, освітніх і виховних цілей. Комунікативна мета є основною і являє собою системний багатокомпонентний опис цілей комунікативно-орієнтованого навчання мови, в основу якого покладено модель мовленнєвої поведінки носія української мови у сфері щоденного спілкування як орієнтир для іншомовного комуніканта. При цьому мова є засобом адаптації в чужому для іноземного студента середовищі та формування духовно багатой вторинної мовної особистості, яка характеризується високим рівнем мовленнєвої компетентності та готовністю до освітньої діяльності в умовах вищої школи.

Головними об'єктами контролю на заняттях із української мови як іноземної є мовленнєві вміння, зокрема аудіювання. У свою чергу основним засобом навчання аудіювання є аудіотекст [10]. Ми виходимо з того, що під час організації контролю сформованості аудитивних умінь об'єктом є знання та сформовані на їхній основі мовленнєві навички (мовна компетенція) та вміння користуватися набутими знаннями та навичками у різноманітних ситуаціях спілкування (комунікативна компетенція). Щодо аудіювання, то головним об'єктом контролю є рівень сформованості мовленнєвих навичок та вмінь під час сприйняття україномовного тексту на слух. Якісні та кількісні показники аудитивних умінь, якими повинен оволодіти випускник підготовчого відділення викладено у Загальноосвітньому стандарті з української мови як іноземної. Згідно з вимогами до базового рівня володіння українською мовою як іноземною, І-й середній рівень (В1) з метою контролю сформованості аудитивних умінь потребує перевірки наступних умінь.

1. Уміння розуміти на слух монологічне мовлення. Інокомунікант повинен уміти сприймати на слух інформацію, яка міститься в монологічному висловлюванні: тему, основну ідею, головну та додаткову інформацію кожної змістової частини повідомлення з достатньою повнотою, глибиною, точністю. Тематика тексту повинна бути актуальною для соціально-побутової та соціально-культурної сфер спілкування. Тип тексту: повідомлення, розповідь, опис, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму. Тексти автентичні (мінімальний рівень адаптації). Обсяг тексту: 500-600 слів. Кількість незнайомих слів: до 3 %. Темп мовлення: 210-230 складів на хвилину. Кількість представлень: 1-2.

2. Уміння розуміти на слух діалогічне мовлення. Інокомунікант повинен уміти сприймати на слух основний зміст діалогу, комунікативні наміри його учасників. Тематика діалогу: актуальна для побутової та соціально-культурної сфер спілкування. Обсяг діалогу: не менш, ніж 10-12 розгорнутих реплік. Кількість незнайомих слів: до 2%. Темп мовлення: 210-230 складів на хвилину. Кількість представлень: 1-2 [2].

Вибір форм і методів контролю аудитивних умінь залежить від виду контролю (попередній, поточний, повторний, тематичний, підсумковий), виду навчального заняття (лекція, практичне заняття), від етапу роботи.

Зупинимося більш детально на формах і методах проведення різних видів контролю сформованості аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення.

Залежно від дидактичної мети у навчальному процесі використовують різні види контролю: попередній, поточний, повторний, тематичний, періодичний, підсумковий, комплексний.

Попередній контроль має діагностичний характер. Перед вивченням певної граматичної чи комуні-

кативної теми, засвоєння якої має ґрунтуватися на раніше вивченому матеріалі, викладач може з'ясувати рівень опорних знань, актуалізувати їх, аби успішно рухатися вперед.

У методичній літературі виділяються різні види контролю. *Поточний контроль* передбачає перевірку якості засвоєння знань у процесі вивчення конкретних тем. *Повторний контроль* спрямовано на створення умов для формування умінь і навичок. Повторна перевірка якнайкраще сприяє переведенню знань з короткотермінової до довготривалої пам'яті. *Тематичний контроль* пов'язаний з перевіркою рівня знань, умінь та навичок студентів в обсязі певного розділу. *Періодичний контроль* передбачає встановлення обсягу знань студентів із тих або інших проблем за вимогами програм. *Підсумковий контроль* має на меті з'ясувати рівень засвоєння учнями навчального матеріалу в кінці семестру або навчального року. Він проводиться у формі заліків, іспитів. *Комплексний контроль* передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь та навичок із кількох суміжних дисциплін, які забезпечують комплексний підхід до формування професійного світогляду студентів [1].

Серед методів контролю знань, умінь та навичок студентів основними є усна, письмова, практична та тестова перевірки. Дещо умовно до методів перевірки можна віднести метод спостереження.

У працях методистів представлено різні види організації контролю сформованості аудитивних умінь.

Для визначення рівня сформованості різних аудитивних умінь Є. В. Мусніцька пропонує наступні прийоми контролю. *Для перевірки повного розуміння аудіотексту*: дайте відповіді на питання за змістом аудіотексту; викладіть зміст аудіотексту; оберіть із запропонованих тверджень ті, що відповідають змісту аудіотексту; складіть питання до аудіотексту. *Для перевірки розуміння загального змісту тексту*: дайте відповіді на питання за змістом аудіотексту; передайте загальний зміст аудіотексту; оберіть із запропонованих тверджень ті, що відповідають змісту аудіотексту; визначте за заголовком можливий зміст тексту. *Для перевірки розуміння головної думки аудіотексту*: оберіть із запропонованих тверджень, ті, що віддзеркалюють головну думку аудіотексту; сформулюйте головну думку аудіотексту. *Для перевірки розуміння основної проблеми тексту*: оберіть із запропонованих тверджень, ті, що віддзеркалюють головну проблему аудіотексту; сформулюйте основну проблему, що міститься в аудіотексті. *Для перевірки розуміння фактів, що містяться в аудіотексті*: перерахуйте основні факти, що містяться в тексті; внесіть зміни у план із метою відновити послідовність фактів у аудіотексті; складіть план, що відбиває послідовність фактів у аудіотексті. *Для перевірки розуміння логіко-сислової структури аудіотексту*: розділіть текст на смислові частини та дайте їм заголовок; внесіть корективи у запропонований поділ тексту на смислові частини. *Для перевірки*

вміння виділяти нову інформацію з аудіотексту: оберіть із запропонованих тверджень, ті, що містять нову інформацію; поставте питання до тих фрагментів аудіотексту, що містять нову інформацію. *Для перевірки вміння оцінювати інформацію, що міститься в аудіотексті*: оберіть із запропонованих тверджень, що характеризують позитивно/негативно інформацію, що міститься в аудіотексті; сформулюйте новизну та значущість інформації, що міститься в аудіотексті. *Для розуміння авторського ставлення до інформації, що міститься в тексті*: дайте відповіді на питання, що стосуються авторського ставлення до змісту аудіотексту; сформулюйте позицію автора у ставленні до інформації, що міститься в аудіотексті. *Для перевірки розуміння підтексту*: оберіть із запропонованих тверджень, що правильно трактують підтекст; виправте запропонований варіант трактування підтексту; дайте трактовку підтексту у формі резюме [6]. Не всі з вищенаведених прийомів можуть бути використані на початковому етапі вивчення української мови іноземцями, але, залежно від рівня групи, можна обрати та успішно використовувати майже половину з них.

Вибір форми контролю залежить від мети контролю (перевірка точності та глибини, повноти розуміння чи приблизного розуміння основного змісту), а також від об'єму та інформативної насиченості аудіотексту [5, с. 317]. У методичній літературі для перевірки сформованості аудитивних умінь пропонується використовувати мовленнєві та немовленнєві способи контролю. Під час немовленнєвого контролю на початковому етапі вивчення української мови іноземцям пропонуються до виконання наступні завдання: прослухайте та вставте пропущені літери в слова; прослухайте та вставте пропущені слова в речення; підніміть руку, коли почуєте...; підніміть руку, якщо твердження не відповідає зображенню; виконайте вказівку; розмістіть цифри, предмети, малюнки в порядку їхнього називання; намалюйте таблицю, схему, графік відповідно до змісту тексту; оберіть малюнок; переставте пункти плану у вірній послідовності; здогадайтеся про що/кого текст; оберіть (із декількох запропонованих) заголовок до тексту; розмістіть дієслова у послідовності, що відбиває розвиток основних подій у тексті; оберіть (із декількох запропонованих) прикметники, якими характеризується герой або подія в тексті. Мовленнєвий контроль передбачає виконання наступних завдань: дайте відповіді на питання; прослухайте і повторіть тільки ті речення, що відповідають змісту тексту; запитайте один одного; погодьтеся або заперечте твердження; складіть речення, що не відповідають змісту тексту та зверніться до одногрупників; відгадайте, про яке явище або яку подію йдеться у тексті; придумайте заголовок до тексту; складіть план тексту; закінчіть речення; поясніть, у чому різниця між текстом та ілюстрацією; запишіть ключові слова, що допоможуть

переказати почутий текст; порівняйте зміст тексту з фактами з вашого життя; зробіть висновок; доповніть зміст почутого тексту іншими відомими вам фактами; знайдіть фразу, що не підходить за змістом; розмістіть речення у логічній послідовності; придумайте свій варіант завершення тексту; зробіть вибірку з прослуханого (що, де, коли, хто, який, що робив тощо; сподобався чи ні, добре це чи погано; поясніть, доведіть, чому, навіщо); перекажіть текст одноосібно, ланцюжком або в парах.

На сучасному етапі широкого поширення набула тестова перевірка знань та умінь, яка дозволяє одночасно охопити всю аудиторію. Під час використання тестових завдань викладач залучає до роботи всіх студентів одночасно та має можливість оцінити окремо результати кожного. У літературі з лінгводидактичного тестування є багато визначень терміну «тест». Ми погоджуємось з С. Ю. Ніколаєвою [7], що найбільш вдалим є таке: «... під лінгводидактичним тестом розуміють підготовлений згідно з певними вимогами комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення показників його якості та дозволяють виявити в учасників тесту ступінь їхньої мовної (лінгвістичної) та/чи мовленнєвої (комунікативної) компетенції, і результати якого піддаються певному оцінюванню за задалегідь встановленими критеріями» [3, с. 8]. Тес-

ти комунікативної компетенції спрямовуються на виявлення здібності до здійснення мовленнєвої діяльності, вони реалізують комунікативну поведінку на основі лінгвістичної компетенції. Для перевірки сформованості аудитивних умінь можна використовувати наступні види тестів: вибіркові – ґрунтуються на «впізнаванні» однієї або кількох правильних відповідей серед кількох помилкових; тести з вільно конструйованою відповіддю – ґрунтуються на «пригадуванні» та доповненні. До вибіркових тестів належать альтернативні тести, тести множинного вибору та тести перехресного вибору. Альтернативні тести використовуються в тих випадках, коли на запропоноване питання потрібно відповісти «так» чи «ні». Тести множинного вибору передбачають вибір частини відповідей з кількох запропонованих. Тести перехресного вибору спрямовано на визначення відповідностей між двома елементами, наприклад, запитаннями та відповідями. У тестах із вільно конструйованою відповіддю інокомуніканту пропонується заповнити пропуски в реченні (тексті), завершити речення тощо. Тест виконується студентом і перевіряється викладачем за допомогою ключа. Нестандартизовані (викладацькі) тести можуть оцінюватися за такими таблицями [8, 9]:

Таблиця 1.

Оцінка тестів (за Г. В. Роговою та ін., 1992)

Кількість пунктів тестового завдання	Кількість правильних відповідей	Оцінка
10/5	10/5	відмінно
10/5	9-8/4	добре
10/5	8-7/3	задовільно
10/5	6-5/2-1	погано

Таблиця 1.

Оцінка тестів (за І. А. Рапопортом, 1987)

Процент правильних відповідей	Оцінка
95 – 100	відмінно
75 – 94	добре
50 – 74	задовільно
0 - 49	незадовільно

Недоліком тестового контролю є можливість вгадування правильних відповідей.

Критерії оцінки розуміння змісту аудіотексту залежать передусім від того, наскільки аудитору вдалося реалізувати комунікативний намір, інтенцію, що виникла в нього під час сприйняття повідомлення чи тексту. Установка реципієнта може бути пов'язана з розумінням основної особистісно-значущої інформації, отриманням даних, що являють собою цінність для практичної, навчальної діяльності або для спілкування у колективі. Виходячи з цього, завдання для перевірки розуміння тексту можуть бути трьох типів: завдання на розуміння змісту прослуханого, завдання на творчу переробку сприйнятої

інформації, завдання на використання отриманих даних у інших видах діяльності.

До завдань на творчу переробку сприйнятої інформації, активну роботу мислення, вираження свого ставлення до загального змісту, до окремих проблем і тверджень автора належать такі завдання, як: охарактеризуйте дійових осіб; визначте ставлення автора до дійових осіб і подій; скажіть, як ви ставитеся до подій та дійових осіб. Під час виконання завдання студенти звертаються не тільки до викладача, але й один до одного. Виконання вищеописаних завдань не тільки формує в інокомунікантів уміння розуміти українське мовлення на слух, але й визначає рівень розуміння смислового змісту аудіотексту, тобто виконує контрольну функцію.

Висновки. Таким чином, контроль сформованості аудитивних умінь має відповідати вимогам, що збігаються з кінцевими цілями навчання, а також повинен стимулювати мовленнєву діяльність іноземних слухачів підготовчого відділення. Правильна організація контролю дає точне уявлення про

наявність прогресу на шляху вивчення іноземцями української мови, допомагає виявити успіхи та невдачі інокомунікантів, дає можливість викладачеві аналізувати свою діяльність та вносити необхідні корективи в навчальний процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булах І. Є., Шило І. М. Мотивація навчання і валідація оцінювання рівня знань / І. Є. Булах, І. М. Шило // Педагогіка і психологія. Вісник АПН. – 1996. – №3. – С. 125-129.

2. Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні: А1, А2; В 1, В 2; С1) / Укл.: Ніколаєва Н. С., Бондарєва Н. О., Дем'янюк А. А., Шевченко М. В., Овдіюк В. В., Якубовська М. Ю. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>.

3. Коккота В. А. Лингводидактическое тестирование / В. А. Коккота. – М., 1989.

4. Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник із методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів, 2005. – 306 с.

5. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Н. И. Гез, М. В. Ляховицкий, А. А. Миролюбов и др. – М. : Высш. школа, 1982. – 373 с.

REFERENCES

1. Bulakh, I. Ye., Shylo, I. M. (1996). Motyvatsiia navchannia ta validyzatsiia otsiniuvannia rivnia znan [Motivation to studying and validation of evaluating the knowledge level]. *Pedahohika i psykhohohiya. Visnyk APN – Pedagogy and Psychology. Bulletin of APS*, 3, 125-129 [in Ukrainian].

2. Nikolaieva, N. S., Bondarieva, N. O., Demianiuk, A. A., Shevchenko, M. V., Ovdiiuk, V. V., & Yakubovska, M. Yu. (2014). *Zahalnoosvitnii standart z ukrainskoi movy yak inozemnoi (rivni: A1, A2, B1, B2; C1) [General standard of Ukrainian as a foreign language (levels: A1, A2, B1, B2; C1)]*. Retrieved from: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/> [in Ukrainian].

3. Kokkota, V. A. (1989). *Lingvodidakticheskoe testirovanie [Linguodidactic testing]*. Moscow [in Russian].

4. Kochan, I. M., Zakhliupana, N. M. (2005). *Slovyk-dovidnyk iz metodyky vykladannya ukrayinskoii movy [Glossary of Ukrainian language teaching methods]*. Lviv [in Ukrainian].

5. Gez, N. I., Lyahovitskiy, M. V., Mirolyubov, A. A. et al. (1982). *Metodika obucheniya inostrannym yazykam v sredney shkole [Methods of teaching foreign languages at secondary school]*. Moscow: Vysshaya shkola [in Russian].

6. Musnitskaya, Ye. V. (1996). *Kontrol v obuchenii inostrannym yazykam: 100 voprosov k sebe i uchebniku [Monitoring in teaching foreign languages: 100 questions*

6. Musnitskaya E. V. Контроль в обучении иностранным языкам: 100 вопросов к себе и учебнику / Е. В. Мусницкая. М. : Дом педагогики, 1996. – 192 с.

7. Николаєва С. Ю., Петрашук О. П. Тестовий контроль лексичних навичок аудіювання (англійська мова) / С. Ю. Ніколаєва, О. П. Петрашук. – К. : ЛЕНВІТ, 1997. – 91 с.

8. Раппопорт И. А. Тесты в обучении иностранным языкам в средней школе : пособие для учителей / И. А. Раппопорт, Р. Сельг, И. Соттер. Таллин, 1987. – 125 с.

9. Рогова Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова, Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. – М. : Просвещение, 1991. – 287 с.

10. Смирнова Л. П. Уровни понимания иноязычных речевых сообщений на слух и способы контроля их сформированности / Л. П. Смирнова // Теоретические и экспериментальные исследования в области обучения иноязычной речевой деятельности : Сборник научных трудов МГПИИЯ им. М. Тореца. – М., 1991. – С. 204-226.

to ask yourself and textbook]. Moscow: Dom pedagogiki [in Russian].

7. Nikolaieva, S. Yu., Petrashchuk, O. P. (1997). *Testovyi kontrol leksychnykh navychok audiiuvannia (anhliiska mova) [Test check of lexical listening skills (English)]*. Kyiv: LENVIT [in Ukrainian].

8. Rappoport, I., Selg, R., Sotter, I. (1987). *Testy v obuchenii inostrannym yazykam v sredney shkole [Tests in teaching foreign languages at secondary school]*. Tallin [in Russian].

9. Rogova, G. V. (1991). *Metodika obucheniya inostrannym yazykam v sredney shkole [Methods of teaching foreign languages at school]*. Moscow: Prosvescheniye [in Russian].

10. Smirnova, L. P. (1991). Urovni ponimaniya inoyazychnykh rechevykh soobscheniy na slukh i sposoby kontrolya ikh sformirovannosti [Levels of listening comprehension of foreign language messages and ways checking their formation]. *Teoreticheskie i eksperimentalnye issledovaniya v oblasti obucheniya inoyazychnoy rechevoy deyatel'nosti: Sbornik nauchnykh trudov Moskovskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta inostrannykh yazykov imeni M. Toreza – Theoretical and experimental research in the field of teaching foreign speech activity: Collection of scientific papers of Moscow State Pedagogical Institute of Foreign Languages named after M. Torez*. (pp. 204-226). Moscow [in Russian].

*Александра Анатольевна Федорова,
аспирант, Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника,
ул. Шевченка, 57, г. Івано-Франківськ, Україна*

ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ СФОРМИРОВАННОСТИ АУДИТИВНЫХ УМЕНИЙ ИНОСТРАННЫХ СЛУШАТЕЛЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОГО ОТДЕЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

Овладение иностранными слушателями подготовительных отделений различными видами речевой деятельности на украинском языке – процесс поэтапного, систематического и непрерывного формирования речевых навыков и умений на основе усвоенного языкового материала. Контроль сформированности аудитивных умений способствует выявлению уровня усвоения языкового материала, трудностей, сопряженных с этим видом речевой деятельности, а также проверке эффективности приемов и способов обучения. Сложность обучения аудированию украинской речи как иностранной состоит в том, чтобы развивать умение переработки воспринятой на слух из разнородных аудиоисточников речи в разных коммуникативных условиях, как при непосредственном контакте с носителями языка, так и в записи (радио, телевидение, развлекательные и обучающие аудиоресурсы сети Интернет). Выбор форм и методов контроля аудитивных умений зависит от цели и вида контроля (предварительный, текущий, повторный, тематический, итоговый), вида учебного занятия (лекция, практическое занятие), этапа работы и контингента учащихся. Целями контроля могут быть проверка фонетического слуха инокоммуникантов, точности и глубины понимания аудиотекста, полноты или приблизительного понимания основного содержания сообщения и т. д. Эффективными способами организации контроля сформированности аудитивных умений иностранных слушателей подготовительного отделения в процессе изучения украинского языка являются устная, письменная и тестовая проверка, речевые и неречевые способы контроля. Контроль аудитивных умений должен быть подчинен конечным целям обучения, а также стимулировать речевую и мыслительную деятельность инокоммуникантов. Конечными целями дисциплины «Украинский язык как иностранный» на подготовительных отделениях высших учебных заведений является практическое овладение украинским языком на уровне, достаточном для осуществления познавательной деятельности в учебно-профессиональной, бытовой и социокультурной сферах жизнедеятельности. Диверсификация заданий для проведения текущего, а также итогового контроля дает точное представление о динамике, наличии прогресса в изучении украинского языка, помогает выявить успехи и трудности, дает возможность преподавателю анализировать свою деятельность и вносить необходимые коррективы в учебный процесс.

Ключевые слова: аудитивные умения, конечные цели, вид контроля, тестирование, иностранные слушатели подготовительного отделения.

*Oleksandra Fedorova,
postgraduate student,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
57, Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, Ukraine*

CONTROL OF LISTENING COMPREHENSION SKILLS FORMATION IN PREPARATORY DEPARTMENT STUDENTS WHEN STUDYING UKRAINIAN LANGUAGE

Mastering different types of speech activity in the Ukrainian language by foreign students of preparatory department is a process of phased, systematic and continuous formation of speech skills on the basis of acquired language material. Monitoring listening skills formation helps to identify the level of language acquisition, difficulties associated with this type of speech activity, as well as to review the effectiveness of methods and ways of teaching. The complexity of teaching listening comprehension in Ukrainian as a foreign language is in developing the ability of processing the speech perceived by ear in different communicative conditions, both in direct contact with native speakers and listening to recordings (radio, television, entertaining and educational audio resources on the Internet). The choice of forms and methods of listening comprehension skills check depends on the purpose and type of checking (preliminary, current, back, theme, final), the lesson type (lectures, practicals), work phase and students. The aim of monitoring can be checking foreign students' phonetic hearing, accuracy and depth of understanding the audiotext, complete or partial understanding of basic content of a message, etc. An effective way to organize control of foreign students' listening comprehension skills formation at the preparatory department in the process of learning the Ukrainian language is oral, written and test check, speech and non-verbal methods of control. Listening comprehension skills check should correspond to the terminal learning objective and stimulate foreign students' speech and mental activity. Terminal learning objectives of the subject "Ukrainian as a Foreign Language" at preparatory department of higher educational institutions involves practical mastering of the Ukrainian language at the level proper for carrying out cognitive activity in educational, professional, common and sociocultural spheres of life. Diversification of tasks for monitoring listening comprehension skills will provide clear understanding of the progress while studying the Ukrainian language, help to identify the successes and difficulties, allow a teacher to review his/her activity and make some necessary adjustments to the educational process.

Keywords: listening comprehension skills, terminal objective, type of control, testing, foreign students of preparatory department.

Подано до редакції 07.09.2015